Dette værk er downloadet fra Marinehistorisk Selskabs hjemmeside

Marinehistorisk Selskab er et af Danmarks førende selskaber for formidling af dansk og international maritim historie.

For at støtte forskningen i og formidlingen af dette vigtige emne har selskabet digitaliseret en mængde kilder til dansk og international maritim historie, som stilles til rådighed for alle interesserede via foreningens hjemmeside www.marinehist.dk

Støt dansk marinehistorie - Bliv medlem af Marinehistorisk Selskab.

Som medlem af Marinehistorisk Selskab modtager du bladet Marinehistorisk Tidsskrift og får lejlighed til at deltage i den række af foredrag om maritime emner, som selskabet også står for.

Se mere om foredragene her: https://marinehist.dk/?page_id=7

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Nr.40/78
1 DEC 78

26

SØVÆRNS-ORIENTERING

Slædepatruljen SIRIUS

I løbet af vinteren 1977/78 tilbagelagde slædepatruljen SIRIUS 20.497 km med hundeslæde, og man er nu påbegyndt efterårspatruljeringen i Nordøstgrønland. De enkelte slædehold vil således, inden de returnerer til Daneborg i slutningen af december, have tilbagelagt ca. 1100 km hver.

Slædepatruljen SIRIUS' tildelte opgave har været uændret siden etableringen i 1950, men tilsynsområdets udstrækning mod nord er derimod blevet ændret tre gange, senest i 1970.

Slædepatruljen har til opgave:

- At overvåge kystlinien fra Scoresby Sund til Nares Stræde samt at uddybe personellets kendskab til kystens topografi og meteorologi,
- at uddanne slædepatruljens personel til at kunne løse overvågnings- og opklaringsopgaver i det ovennævnte område, og
- at udøve politimyndighed inden for området på rigspolitichefens vegne.

Alt personel er frivilligt og må for at kunne søge tjeneste ved SIRIUS have grad af mindst sergent. Netop i disse dage udtages de egnede ansøgere, som skal gøre tjeneste ved slædepatruljen indtil sommeren 1981. Disse vil herefter gennemgå en specialuddannelse af ca. 6 måneders varighed, der sigter på de opgaver, som skal løses under den hårde tjeneste i Grønland. Den i Danmark påbegyndte uddannelse fortsættes og udbygges for dem, der fortsat findes egnede, under det første års tjeneste ved patruljen, og først herefter vil personellet kunne tildeles selvstændigt ansvar for slædehold eller fartøj.

Grundprincippet for tjenesteomgangen er, at alt personel, inclusive chef og telegrafister, deltager i og tørner om alle opgaver fra rengøring og madlavning til patruljekørsel og sejlads. Dette princip i forbindelse med den grundige udvælgelse og uddannelse er årsag til, at kun 6 mand er fragået tjenesten i utide siden patruljens start.

Slædepatruljen har hovedbase på Daneborg, men om sommeren bliver yderligere stationen på Ella Ø og depotet ved Mesters Vig flyveplads bemandet i nogle uger. Til støtte for slædeholdene findes der endvidere depoter og rejsehytter fordelt i hele tilsynsområdet.

Ud over de faste installationer ved Daneborg råder patruljen over nogle mindre kuttere og fartøjer samt et større antal hunde. Fartøjerne, nogle køretøjer og snescootere er fordelt til Daneborg og depoterne.

Slædepatruljen modtager én gang årligt forsyninger, der bliver leveret fra Flådestation Københavns Forsyningsafdeling,

og godset sejles til Daneborg og Ella Ø med det samme skib, som forsyner Mesters Vig flyveplads. Herudover bliver der hvert andet år sendt forsyninger til patruljens depot ved Danmarkshavn med det skib, der forsyner vejrstationen samme sted.

De til driften af SIRIUS fornødne udgifter er fordelt på lønninger, forsyninger, fragt, brugervedligeholdelse, helikopter- og C-130-transport.

Patruljen løser den pålagte opgave ved i vinterhalvåret at gennemkøre landet med hundeslæde og om sommeren besejle de isfrie fjorde. Hertil kommer den overvågning, der om sommeren udføres med helikopter i forbindelse med genforsyning af depoter og rejsehytter. I de perioder, hvor patruljeringen udføres med slæde, deltager alt personel, bortset fra ét slædehold, der har vagt på Daneborg. Udover drift af stationen opretholder disse radioforbindelse med slædeholdene, Flåderadio Grønnedal og Flåderadio Frederikshavn.

En vurdering af patruljens indsats i dens første 27 år må gøres på grundlag af den stillede opgave - behovet - og det udførte arbejde. Det må konstateres, at slædepatruljen SIRIUS i rimeligt omfang har været og stadig er i stand til at løse de stillede opgaver for en udgift, der, sammenholdt med vilkårene og opgavens størrelse, må betegnes som ringe.

(MST)

Pædagogisk Råds formand, Sigurd Højby, fratræder

Forhenværende undervisningsdirektør Sigurd Højby fratræder efter eget ønske som formand for Forsvarets pædagogiske Råd med udgangen af november 1978.

Undervisningsdirektøren er kendt og agtet i vide kredse i søværnet for sit mangeårige aktive, idealistiske virke i forsvaret.

I december 1964 nedsatte Forsvarsministeriet et udvalg til undersøgelse af befalingsmandsuddannelsen og de med arbejdsklimaet i forsvaret forbundne problemer.

I udvalgets kommissorium blev det fastslået, at det havde til opgave at gennemgå den ved forsvarets befalingsmandsskoler stedfindende undervisningsvirksomhed. På grundlag heraf og med udgangspunkt i befalingsmandsgruppernes arbejdsområder skulle udvalget overveje og fremsætte forslag om sådanne ændringer ved-

rørende undervisningens formål, indhold, omfang og form og vedrørende de til grund for elevernes optagelse på skolerne liggende udvælgelsesprincipper, som udvalget måtte finde hensigtsmæssige for tilgangen og uddannelsen af kvalificerede befalingsmænd. Herunder burde udvalget undersøge, om det ville være hensigtsmæssigt at foretage ændringer i anvendelsen af og arbejdsområderne for de forskellige befalingsmandsgrupper.

Endvidere var det udvalgets opgave at overveje foranstaltninger, som kunne virke fremmende for et tilfredsstillende arbejdsklima for det militære personel.

Udvalget, som nedsatte en række underudvalg, blev da også til daglig kaldt "Klimaudvalget" eller "Højby-Udvalget" efter dets formand, undervisningsdirektør Sigurd Højby, Direktoratet for Gymnasieskolerne.

Udvalgets første delbetænkning kom i 1966 og omhandlede militær pædagogik og ledelsesformer. I årene herefter udkom en række delbetænkninger, kaldet "de grønne betænkninger".

Da Forsvarets pædagogiske Råd blev oprettet den 1. januar 1967 direkte under Forsvarsministeriet, blev Sigurd Højby rådets formand.

Forsvarets pædagogiske Råd har som formål at virke som et rådgivende og inspirerende organ for den pædagogiske aktivitet inden for forsvaret.

Rådet har til opgave at følge udviklingen inden for de i denne henseende relevante pædagogiske og psykologiske områder samt at overveje mulighederne for og inspirere til en praktisk nyttiggørelse af denne udvikling og derved medvirke til at fremme såvel et tilfredsstillende arbejdsklima som anvendelse af hensigtsmæssige pædagogiske og psykologiske uddannelsesprincipper inden for forsvaret.

Det er desuden rådets opgave at søge at koordinere uddannelsesvirksomhed i forbindelse med samarbejdsordninger inden for forsvaret og søge at gennemføre egnede støtteforanstaltninger for sådanne ordninger, såsom hensigtsmæssig udformning af det nødvendige skriftlige materiale, tilrettelæggelse af konsulentbistand og afholdelse af orienteringsmøder m.v.

Efter forsvarsministerens opfordring har rektor J.Appel, Vestre Borgerdydskole, indvilliget i at overtage rådets formandspost pr. 1. december 1978.

(MST)

Møde i Søværnets Samarbejdsudvalg - områdeudvalget

Den 8. november afholdtes under Chefen for Søværnets formandskab årets 5. ordinære møde i Søværnets Samarbejdsudvalg.

På mødet orienterede områdeudvalgets medlemmer gensidigt hinanden om forhold i søværnet og i forsvaret.

Fra mødets drøftelser kan nævnes, at områdeudvalget fortsatte drøftelserne vedrørende etablering og registrering af samarbejdsudvalg i søværnet. Det blev endvidere oplyst, at Marinestaben ville gå i gang med at færdiggøre en midlertidig Chefen for Søværnet-bestemmelse vedrørende kompensationsfrihed i søværnet for værnepligtige, efter at den havde været til udtalelse ved Søværnets operative Kommando.

Endelig besvarede formanden spørgsmål angående opnåelse af styrkemålene i indeværende forsvarsforligs periode og principafgørelse om undervandsbåde. Det fremgik af formandens svar, at mulighederne for en eventuel forøgelse af den økonomiske ramme forudsatte en parlamentarisk godkendelse. I fortsættelse heraf blev det oplyst, at der i samarbejdssystemet kunne forventes en orientering om planlægningsarbejdet vedrørende forsvarsordningen efter 1981 i lighed med den i Forsvarskommandoens Samarbejdsudvalg givne orientering om ressourcefordeling og aktivitetsstyring indtil 1981. Med hensyn til undervandsbåde fremgik det af svaret, at der var ingen ansvarlige i søværnet, der anfægtede undervandsbådes berettigelse. Det var formandens opfattelse, at søværnet fortsat burde have det balancerede udseende, som den faktiske sammenhæng i dag gav udtryk for. Der var ikke grundlag for at betvivle undervandsbådenes berettigelse, idet argumenterne for undervandsbåde var stærkere i dag end for år tilbage.

(MST)

Indland kort

Af frygt for indskrænkninger og dermed afskedigelser inden for søværnet ønsker de kontraktansatte at komme ind under LO. Det er ikke første gang, at man har forsøgt dette, idet et tilsvarende forslag for 2 år siden faldt ved en urafstemning i

Centralforeningen for Stampersonel. Ønsket om LO-medlemskab skyldes bl.a., at forsvarets personel ikke har nogen garanti mod nedskæringer i forbindelse med et kommende forsvarsforlig. Derfor ønsker Centralforeningens ca. 3000 medlemmer fra søværnet at have en bredere organisation i ryggen.

I perioden 22.-24. november har Søværnets Officersskole afviklet en lederskabstræningsøvelse for kadetkorpset. Øvelsen hed LEADEX B/78 (LEADership Training EXercise for klasse 2B 1978), og den havde til formål at give kadetterne lejlighed til i praksis at anvende teorien for ledelse af en mindre gruppe under fysisk anstrengende forhold i området nordøst for Ringsted.

En islandsk søofficer deltager for tiden på minørkursus ved Søværnets Våbenskole.

Undervandsbåden DELFINEN har i tidsrummet 6.-20. november deltaget i Joint Maritime Course (JMC 784) i Atlanten og Nordsøen.

Orlogsværftet har brug for endnu en flydedok for at kunne holde en konstant beskæftigelse på værftet samt opretholde det nødvendige dokberedskab, hvorfor forsvarsministeren har søgt Finansudvalget om at måtte bruge 6 mio.kr. til køb af en brugt flydedok.

I dagene 2.-6. november besøgte STANAVFORLANT Århus, bestående af enheder fra Canada, Storbritannien, USA, Holland, Vesttyskland, Portugal, Norge og Danmark med en samlet tonnage på ca. 50.000 tons.

STANAVFORLANT deltog derefter i øvelse YELLOW BIRD sammen med danske enheder. Øvelsen afsluttedes med besøg i København i dagene 10.-15. november. Fregatten HERLUF TROLLE indgår for tiden i STANAVFORLANT.

Udland kort

Den vanskelige opgave at bugsere en flydedok fra den japanske havn Nagoya til Vladivostok på den sovjetiske Stillehavskyst er blevet udført uden uheld. Der deltog en isbryder, et bjærg-

ningsskib og en slæbebåd i operationen. Dokken er stor nok til at kunne tage skibe på op til 100.000 tons - således altså også Sovjetflådens nye hangarskibe. Den måler ca. 400 m i længden, godt 100 m i bredden og små 30 m i højden.

Sovjetiske havforskningsskibe har konstateret tilstedeværelsen af et kæmpemæssigt "vandfald" langs med den række af over- og undersøiske skær mellem Skotland og Grønland, som markerer grænsen mellem de arktiske have og Atlanterhavet. De kolde arktiske vandmasser, som er tættere og indeholder mere ilt end vandet i andre have, styrter langs denne grænse omkring 3000 m ned i Atlanterhavs-bassinet. Den vandmængde, der strømmer gennem "vandfaldet", er mange gange større end vandmængden i alle jordens floder.

Dette års maritime udstilling "Exposition de Materiels pour les Forces Navales" blev i slutningen af oktober afholdt i Le Bourget som et salgsfremstød for fransk maritimt krigsmateriel. Udstillingen blev overværet af repræsentanter for over 60 nationer, heriblandt Danmark.

Karlskrona-Værftet har indgået en kontrakt med Trinidad og Tobago om bygning af to modificerede SPICA-klasse patruljebåde. De to svensk byggede fartøjer skal afleveres i 1980 og vil være en tiltrængt forstærkning af Trinidad og Tobagos Coast Guard, der består af 4 mindre patruljefartøjer.

Thostrup

Nr.41/78
8 DEC 78

SØVÆRNS-ORIENTERING

Undervandssprængning ved Frømandskorpset

Øvelse GRADUATION BALL

Søværnets Frømandskorps har i perioden 13.-18. november afholdt den afsluttende øvelse GRADUATION BALL for sine frømandselever i Region VIII. Øvelsen, der er årligt tilbagevendende, har

til formål at konstatere, om de enkelte elever er i stand til at løse vanskelige og krævende opgaver som selvstændigt medlem af en gruppe - selv under hårdt fysisk og psykisk pres.

Øvelsen, der varer 1 uge, er udformet som en målkontrol og er opbygget således, at eleven gennem et handlingsforløb gennemgår de discipliner, han skal kunne beherske for at kunne indgå i Frømandskorpsets operative enheder. Der indgår således bl.a. kajaksejlads, undervandsangreb, taktisk helikopterlandsætning og -pick-up samt angreb på fjendtlige installationer i GRADUATION BALL, og de fjendtlige styrker bliver repræsenteret ved enheder fra søværnet og hjemmeværnet.

Frømand i aktion

Det er imidlertid ikke alle elever, der har påbegyndt en uddannelse til frømand, som når så langt som til at deltage i øvelse GRADUATION BALL. Forud for den 7 måneder lange uddannelse var der 73 kandidater til optagelsesprøve, hvoraf 24 kvalificerede sig til at begynde på frømandsforskolen, som startede den 1. maj på Søværnets Eksercerskole. Efter den grundlæggende uddannelse, der har en varighed på ca. 6 uger, var der 7 elever tilbage, som påbegyndte den egentlige frømandsuddannelse, og af disse blev kun 4 udnævnt til frømænd den 21. november.

Grunden til dette store frafald skyldes, at uddannelseskravene er meget store - såvel de fysiske som de psykiske - og det er ikke enhver, der kan affinde sig med de ofte barske og primitive forhold, hvorunder en frømand må operere. Den, der bilder sig ind, at han ved at blive frømand går ind til en James Bond lignende tilværelse, tager meget fejl.

Under forskole og frømandsskole vil der på baggrund af samtlige instruktørers og uddannelseslederens vurdering hver uge blive givet en orientering om den enkelte elevs standpunkt. En konstateret manglende vilje og evne til kontinuerligt at leve op til de stigende uddannelseskrav medfører afgang fra uddannelsen.

Har man gennemgået den meget alsidige og krævende frømandsuddannelse, er man forpligtet til at forrette tjeneste i ca. 26 måneder ved Søværnets Frømandskorps, hvor man indgår i de enkelte kampgrupper.

Under uddannelse til frømand vil den enkelte gennemgå den af Handelsministeriet godkendte prøve for dykning med mulighed for ved bestået eksamen at erhverve næringsbrev med civil erhvervskompetence som svømmedykker samt hjælmdykker af II- og I-klasse.

(FKP)

Uddannelsesplan for FALSTER-klassen

Som et led i Marinestabens standardiseringsbestræbelser med hensyn til ajourføring af uddannelsesplaner for Flådens skibe udsendes i nær fremtid en revideret plan for minelæggere af FALSTER-klassen. Af forbedret indhold kan nævnes en klarere målformulering samt bedre indholdsbeskrivelser for uddannelsen.

Af nyt indhold kan fremhæves "kvalifikationskrav for foregående uddannelse" for alt tilkommanderet personel samt et særskilt afsnit "Mønstringsuddannelse".

Uddannelsesplanen er nr. 5 i rækken, idet der tidligere i år er udsendt planer for kongeskibet DANNEBROG, BARSØ-klassen, LINDORMEN-klassen samt DAPHNE-klassen.

Marinestaben vil i tiden fremover ajourføre de resterende uddannelsesplaner for Flådens skibe.

(MST)

Hilsen fra den tyske forsvarsminister til Marinehjemmeværnet

Chefen for Marinehjemmeværnet, kommandør O.J.Odder, overrakte den 7. november en plakette fra den tyske forsvarsminister Hans Apel til Marinehjemmeværnets flotille i Nakskov. I august

var en gruppe på 8 mand med sekondløjtnant Bo Jacobsen som fartøjsfører i Heiligenhafen som officiel dansk repræsentant ved en havnefest.

Fartøjsfører Bo Jacobsen modtager plaketten af kommandør Odder.

Den tyske forsvarsminister besøgte marinehjemmeværnskutteren MHV 73 fra Nakskov og blev så tilfreds med det, han så, at han sendte en erindringsplakette til marinerne i Nakskov.

Plaketten, der bærer Hans Apels personlige navnetræk og den tyske ørn, blev sendt til den danske forsvarsminister Poul Søgård ledsaget af et brev, hvori den vesttyske forsvarsminister udtrykte sit gode indtryk af det danske fartøj og dets mandskab.

(LAM)

Ansættelse af langtidsledige

Ved en ændring til loven om arbejdsformidling og arbejdsløshedsunderstøttelse m.v. er det blevet pålagt arbejdsmarkedsnævn, kommuner og amtskommuner at fremskaffe arbejdstilbud til langtidsledige på arbejdsmarkedet under 60 år. Såfremt tilstrækkelige tilbud ikke kan fremskaffes på det private arbejdsmarked, skal kommunen skaffe arbejdstilbud inden for sit eget forvalt-

ningsområde eller i en anden offentlig virksomhed eller institution.

De under Forsvarskommandoen hørende myndigheder og institutioner vil være omfattet af nævnte ordning, og opmærksomheden skal i den anledning henledes på de muligheder, der herved er skabt for at få udført arbejder, der ikke inden for de godkendte personelrammer har kunnet iværksættes, f.eks. rettelses- og registreringsarbejder inden for publikationsområdet, ønskelige udbedringsarbejder i øvelsesterræn, almindelige vedligeholdelsesarbejder inden for materielsektoren m.v.

Mulighederne for at ansætte langtidsledige i søværnet vil derfor blive søgt udnyttet i muligt omfang. Det må dog bemærkes, at inden der besvares henvendelser fra arbejdsformidlingen om beskæftigelse af langtidsledige, eller der fra myndigheden/institutionen fremsættes ønske herom, skal de berørte være orienteret, hvilket normalt bør ske i samarbejdsudvalget eller ved direkte kontakt med berørte tillidsrepræsentanter. Såfremt det på denne baggrund besluttes at stille arbejdstilbud til rådighed, skal det samtidig oplyses, at de ansatte er positivt indstillet.

Tilbud om ansættelse af langtidsledige bør principielt kun omfatte en varighed af 9 måneder, hvorefter der skal gives plads for 9 måneders beskæftigelse af en anden langtidsledig.

(MST)

Orlogsgaster M/K i US Navy

US Navy har indledt sin vanskeligste sejlads i sin 203-årige historie ved at ansætte kvindelige marinere. Otte unge kvindelige gaster brød således i november flådetraditionen ved at melde sig til tjeneste om bord i hjælpefartøjerne ATLANTIC og PACIFIC. De var blandt de 430 kvinder, der i de kommende år skal uddannes i flådens forsyningsfartøjer.

I 1984 regner flåden med at have 5330 kvindelige officerer og menige som fuldtidsbeskæftigede orlogsgaster som erstatning for mænd i 55 forsyningsfartøjer.

De kvindelige gaster skal også gøre tjeneste i 180 dage om bord i krigsskibe, men de vil ikke blive anvendt i krigsførende fartøjer. Hidtil har kvinder kun gjort tjeneste om bord i hospitalsskibe og i transportfartøjer.

Den amerikanske flåde siger, at anvendelsen af kvinder i andre fartøjer vil hjælpe med til at erstatte den manglende mandlige arbejdskraft, der er resultatet af de lave fødselstal i 1960'erne.

Rekrutteringen af kvinder blandt mænd i skibe, der sendes ud på langvarige sørejser, har også rejst tvivl hos mange flådeofficerer - for ikke at tale om besætningsmedlemmernes hustruer.

Flåden har forberedt særlige forholdsregler til vejledning for chefer, der sejler med blandet besætning. Man vil dog ikke afsløre ordlyden af disse regler for forholdet mellem mandlige og kvindelige gaster, men besætningen om bord i de første fartøjer, der medfører de kvindelige orlogsgaster, er blevet formanet om at passe på deres sprog og til at fjerne deres sexblade.

På trods af uroen blandt flådehustruerne siger flådeministeriet, at det har til hensigt at fortsætte og udvide erstatningsprogrammet fra nu af til 1984.

En af de ny kvindelige orlogsgaster har allerede fået overdraget ledelsen af det elektroniske materiale som leder for de 9 operatører om bord i raketfartøjet NORTON SOUND i Long Beach i Californien.

(MST)

Indland kort

Hjemmeværnet har sprængt en gammel radarbunker på Gedser i luften. Den blev under 2. Verdenskrig bygget af tyskerne, for at man kunne kontrollere skibstrafikken i denne del af Østersøen.

Personel fra Søværnets Frømandskorps har i tidsrummet 30. november til 3. december deltaget i øvelsen MISTER MAKI, der blev afviklet på Sydsjælland med deltagelse af Hjemmeværnsregion V, Jægerkorpset og britisk personel fra 22. SAS Regiment.

Aalborg Værft påbegyndte den 27. november de første prøvesejladser med korvetten NIELS JUEL. Afgang fandt sted fra værftet ved 8-tiden den 27. i snetykning og med frisk nord-nordvestlig vind, og efter udløb af Limfjorden fandt de første prøver sted

i det nordlige Kattegat. Under NIELS JUELs første møde med sit rette element var bl.a. Chefen for Søværnet, Chefen for Søværnets Materielkommando og Materielkommandoens tekniske chef om bord. Flere værftsprøver er planlagt, men påregnes afsluttet så betids, at skibet kan afleveres til Søværnets Materielkommando primo januar 1979.

Udland kort

Sovjetunionen vil formentlig åbne en strategisk flåderute fra Beringsstrædet gennem Arktis til Barentshavet, således at sovjetiske krigsskibe hurtigt kan flyttes mellem Stillehavet og Atlanterhavet, har chefen for NATOs Nordkommando, general Peter Whiteley, udtalt. Generalen fremhævede endvidere, at der næppe kan etableres en militærbase på Svalbard, da det vil kræve enorme ressourcer.

I Søværns-Orientering nr. 35 blev verdens største atomundervandsbåd TRIDENT, der for tiden er under bygning, omtalt. Der har rejst sig en voldsom proteststemning mod opførelsen af en base til denne nye type undervandsbåd, idet man hævder, at basen vil gøre området til hjemsted for en af de største koncentrationer af atomvåben på jorden. Det fremhæves endvidere, at så store byer som Seattle, Victoria og Vancouver vil være truede i en krigssituation, men det er ikke blot atomfaren, der protesteres imod, det er også de miljømæssige og økonomiske forandringer, som området vil blive udsat for. Der har været afholdt demonstrationer såvel mod bygningen af TRIDENT som mod bygning af basen ved Puget Sound, og 265 demonstranter venter nu på at blive stillet for retten med risiko for at blive idømt fængsels- eller bødestraffe.

Den vesttyske flåde har bestilt 10 nye 143A-klasse motormissilbåde, hvoraf den første forventes at blive operativ i midten af 1982, og at hele projektet vil være afsluttet med udgangen af 1984.

Den amerikanske flåde har indgået kontrakt om bygning af den første af en ny serie missildestroyere på 8.910 tons, som vil blive udstyret med det avancerede "Aegis Fleet Defence Weapons System".

E.B.

Svend Kieler
Stabschef ved Chefen for Søværnet

Nr. 42/78
15 DEC 78

206

SØVÆRNS-ORIENTERING

STANAVFORLANTs kommandoskib HCMS ALGONQUIN.

Øvelse YELLOW BIRD

I perioden 6.-10. november afholdtes øvelse YELLOW BIRD med deltagelse af STANAVFORLANT og enheder fra samtlige danske eskadrer og Flyvertaktisk Kommando. Øvelsen omfattede våbentræ-nings- og procedureøvelser og afsluttedes med godt et døgns taktisk øvelse i Skagerak og Kattegat, under hvilken alle former for søkrigsførelse blev indøvet.

Øvelsesperioden var begunstiget med rolige vejrforhold, men med periodisk dårlig sigtbarhed, der forårsagede bortfald af en del af den planlagte flyaktivitet. Også øvelsestorpedoskydning måtte opgives på grund af ringe sigtbarhed. Bortset fra disse ting kunne øvelsen ellers gennemføres som planlagt.

Øvelsens primære formål var at indøve danske enheders samarbejde med STANAVFORLANT og gøre denne styrke bekendt med forholdene i Skagerak og Kattegat.

Øvelsen blev ledet af Chefen for Fregateskadren om bord i HERLUF TROLLE, der, selv om den indgik i STANAVFORLANT, velvilligt var stillet til rådighed for øvelsesstaben.

Chefen for Forsvarsstaben overværede øvelsen 7. og 8. november om bord i HERLUF TROLLE og udtrykte sin glæde ved at følge livet på søen under en øvelse.

Den afsluttende øvelseskritik, der blev indledt og afsluttet af Chefen for Søværnets operative Kommando, fandt sted i Søofficersforeningen mandag den 13. november. Ved denne lejlighed gav Chefen for STANAVFORLANT udtryk for, at styrken havde haft godt udbytte af samarbejdet med danske styrker i disse snævre farvandsområder.

(FGE)

Torpedobåden HAMMER til 200 års jubilæum

I anledning af Slesvigske Fodregiments 200 års jubilæum blev torpedobåden HAMMER i forbindelse med dens adoption i Haderslev inviteret til at deltage i jubilæet.

Ved HAMMERs ankomst til Haderslev var medlemmer af Marineforeningen samt velfærdsofficeren fra regimentet mødt op for at tage imod.

Samme aften var HAMMERs besætning inviteret til kammeratligt samvær i Marineforeningen i dennes lokaler på det gamle fyrskib, der ligger fortøjet i havnen.

Lørdag formiddag var der reception på kasernen i Haderslev. Der var mødt gratulanter op fra hele landet for at ønske

regimentet til lykke, hvilket torpedobåden gjorde ved at overrække regimentet et patronhylster fra skibets 76 mm kanon.

Overrækkelse af HAMMERs gave.

Efter receptionen havde byen inviteret 10 mand til frokost på rådhuset, hvor byen gav et måltid, der af deltagerne vil blive husket meget længe.

På kasernen var der i forbindelse med jubilæet blevet oprettet et gæstgiveri - madam Esselbach's gæstgiveri - og her var HAMMERs resterende besætning inviteret.

Søndag morgen startede meget tidligt med afmarch fra skibet kl. 0725 for deltagelse i festgudstjeneste kl. 0800. Besætningen var igen klar kl. 1000; denne gang med afmarch med Søværnets Tamburkorps i spidsen gennem Haderslev op til byens stadion. HAMMERs besætning skulle her aflægge honnør for regimentet, der stod opstillet på stadion. Samtidig med søværnets honnør skulle flyvevåbnet aflægge sin hilsen ved overflyvning af stadion, og alt klappede, idet 4 fly passerede stadion, netop da HAMMER aflagde sin honnør.

Resten af dagen var fri, og den blev brugt til at hvile ud i, idet HAMMER efter sin afgang mandag morgen skulle indgå i øvelse DANEX 78.

(HAMR)

De danske økonomiske zone-problemer

Den dansk-svenske uoverensstemmelse om principperne for en deling af Kattegat synes ikke at skulle blive løst foreløbig, efter at Sverige i de indledende forhandlinger i Stockholm afviste at anerkende Læsø, Anholt og Hesselø som fuldgyldige danske landområder. Sverige kræver en midterdeling af farvandet mellem de to landes fastlandskyster.

Det er principielt meget vigtigt for Danmark, at alle vore øer i Kattegat og i Østersøen kommer til at fungere som ydergrænse ved farvandsdelingen. Især i Østersøen er det vigtigt, at Bornholm fastholdes som fuldgyldig del af den danske kyst over for Polen, der har gjort krav på mere end halvdelen af farvandet mellem den polske kyst og den bornholmske.

Såfremt de danske øers stilling for så vidt angår farvandsdeling ikke svarer til danske synspunkter, vil vi komme til at opleve traditionelle danske farvande tildelt andre nationers økonomiske zoner med grænser, der kan komme meget nær danske kyster.

(MST)

Indland kort

I juli kvartal er der observeret 75 ikke-grønlandske fiskefartøjer inden for det grønlandske fiskeriterritorium. Fartøjerne fordeler sig således på nationalitet: Danmark 7, Færøerne 14, Vesttyskland 27, Norge 25 og Frankrig 1. Der er ikke konstateret ulovligt fiskeri, idet dog en vesttysk trawler af det danske inspektionsskib er antruffet inden for 12 sømile-grænsen med fisk og redskaber på dækket.

De 4 norske elever, der deltager i det danske Operationsofficerskursus, har som de første udlændinge fået tilladelse til at deltage i et helikopterkontrolkursus.

Den praktiske del af kurset afholdes om bord i et inspektionsskib ved Færøerne. De direkte udgifter ved kurset betales selvsagt af Norge.

Chefen for Søværnet har indstillet til kongelig approbation fire forslag til våbenskjolde repræsenterende hver af søværnets eskadrer. Forslagene er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe og godkendt af Statens heraldiske Konsulent.

Udland kort

Det engelske hangarskib ARK ROYAL, der blev kendt i vide kredse som hovedrolleindehaveren i en TV-serie om livet i den engelske flåde, kom til Devonport den 4. december for sidste gang. Hangarskibet, der er fra 1950, hejste kommando første gang den 25. februar 1955. Skibet gennemgik en mindre ombygning i 1961. Det skal nu rigges af og derefter hugges op.

For at kunne leve op til de skiftende engelske regeringers fastholdte policy hvad angår en effektiv afskrækkelse i form af engelske POLARIS-missiler er der planlagt en fortsættelse af igangværende prøveaffyringer. Den fjerde i serien fandt sted i Cape Canaveral den 30. november, hvor også de tidligere prøveaffyringer fandt sted.

Det engelske forsvarsministerium bemærker, at ingen af prøveaffyringerne har indeholdt nukleare forsøg.

Nordisk Gummibådsfabrik har afsluttet to års samarbejde med det svenske forsvar om udvikling af en enkelmands redningsflåde.

Redningsudstyret er udformet som en lille taske, der skal indgå i ubådsbesætningernes personlige udstyr. Flåden bæres i tasken om maven og udløses efter opstigning til overfladen. Gummiflåden blæses op under personen, der yderligere ved et overtræk fastgjort til flåden kan beskyttes mod vejrliget.

S. Thostrup
Thostrup

Nr. 43/78
22 DEC 78

206

SØVÆRNS-ORIENTERING

Måling af maskestørrelser

REDSKABS- OG FANGSTKONTROL VED FÆRØERNE

Den 4. maj blev redskabs- og fangstkontrol tilføjet som en ekstra opgave for fiskeriinspektionen ved Færøerne.

Hidtil havde den danske del af fiskeriinspektionen været koncentreret om overvågning af det færøske fiskeriterritorium samt fredede eller delvis fredede områder, medens der i den færøske del af inspektionstjenesten tillige indgik redskabs- og fangstkontrol.

Det er indlysende, at indførelsen af redskabs- og fangstkontrol i inspektionstjenesten stiller væsentligt større krav til fiskeriofficerens uddannelse end tidligere. Kendskab til redskabstyper og -materiale, artsbestemmelse af fisk og opgørelse af bifangster er absolut nødvendig. Hidtil har 3 fiskeriofficerer deltaget i kurser tilrettelagt af Færøernes Kommando (se Søværns-Orientering 22/78). Det kan i tilslutning hertil oplyses, at Chefen for Søværnet i december har principgodkendt en uddannelse af fiskeriofficerer, som snarest muligt vil blive iværksat ved Søværnets Taktikskole. Der vil være tale om to kurser, hvor det ene skal tilrettelægges for personel, der skal for-

Fiskeriofficeren om bord i blåhvillingetrawler

rette tjeneste som fiskeriofficerer i mindre enheder eller som assisterende fiskeriofficer i større enheder, medens det andet kursus forbeholdes personel, der skal forrette tjeneste som fiskeriofficerer i større enheder og stabe.

Der har i hele året af færøske og danske inspektionsenheder været foretaget kontrol af redskaber/fangster i 138 tilfælde.

Kontrollen fordeler sig som følger på de enkelte nationers skibe:

27 færøske	19 vesttyske	10 russiske
1 dansk	9 franske	3 polske
60 britiske	7 norske	2 østtyske.

I syv tilfælde har kontrollen ført til retsforfølgelse. Der er i 6 tilfælde afsagt domme på bøder indtil 30.000 kr., betaling af sagsomkostninger, konfiskation af ulovligt redskab og i nogle tilfælde konfiskation af fangst. 1 tilfælde har medført alene konfiskation af ulovlig trawlpose og betaling af sagsomkostninger. Herudover har der været konfiskeret 1 stk. trawlpose, som senere er leveret tilbage til skibet. I øvrigt har kontrollen givet anledning til påtale, herunder afvisning og advarsel i 12 tilfælde.

Det usædvanligt hårde efterårsvejr har vanskeliggjort inspektionstjenesten og været medvirkende til, at redskabs- og fangstkontrol ikke har kunnet gennemføres i fuld ønskelig udstrækning.

(FRK)

AKTIVITET PÅ LANGELANDSFORT

På trods af, at Langelandsfortets bemanding er reduceret, foregår der alligevel en ret stor aktivitet. Således har 8 værnepligtige i 7 måneder modtaget en mobiliseringsuddannelse, en mobiliseringsbesætning på 68 mand har afholdt afsluttende bevogtnings- og nærforsvarsøvelser, og i november-december blev der afholdt mobiliseringsuddannelse for 28 mand fra skibsbesætninger.

Herudover har Region IV afholdt LOKATA for 20 mand samt gennemført en studieperiode for 20 stabsofficerer.

Fortets faciliteter har desuden i årets løb været anvendt til kurser og lignende for Hjemmeværnet og Marinehjemmeværnet med i alt 418 deltagere.

Sammenfattende har der udover uddannelse af fortets stambesætning været anvendt ca. 4400 manddage til uddannelse af forskellig art.

Fortet har i 1978 endvidere været besøgt af i alt 145 elever fra folkeskolen og tekniske skoler.

(LFT)

SEJLENDE BRANDKORPS

Inspektionsskibet INGOLF blev den 29. november pålagt en ny opgave, idet skibet af Færøernes Kommando blev beordret til at slukke en brand i et hus på Kolter.

Kolter er en af de mindre færøske øer. Der bor kun to familier på øen, og brandslukningsmateriel findes ikke. Det antændte hus blev benyttet som skole og til opbevaring af forråd.

Inspektionsskibet blev alarmeret kl. 1330 og befandt sig da 45 minutters sejlads fra øen. Brandslukning blev udført mellem kl. 1400-1600. Fra kl. 1358 påbegyndte skibets helikopter i pendulfart indflyvning af personel og brandmateriel, og kl.1425 blev skibets gummibåd sat ind på samme opgave. Ilden var under kontrol kl. 1448, og efterslukning pågik derefter til kl.1600.

(FRK)

JULEFORBEREDELSER

Tirsdag den 12. december var startdagen for den operation, der skal bringe juleforsyninger op til slædepatruljen SIRIUS i Nordøstgrønland.

Slædehold i Nordøstgrønland

Et C-130 transportfly lettede den dag fra flyvestation Værløse for at nedkaste friske forsyninger, nødvendige reservedele og post med faldskærm over slædepatruljens hovedkvarter Daneborg, når vejrbetingelserne er til stede.

Hovedparten af slædepatruljerne er i disse dage hundreder af kilometer fra hovedkvarteret, men der køres hurtigt i polarnatten, som har sænket sig over området for et par måneder siden, for alle vil gerne kunne deltage i julefestlighederne sammen med kammeraterne i hovedkvarteret. At ikke alle når det, regnes for sikkert, men hvor mange hold, der når frem, vil helt afhænge af vejret og dermed slædeføret.

(MST)

SØVÆRNETS FLYVETJENESTE

Søværnets Flyvetjeneste har i årets første 11 måneder fløjet 2805 timer, heraf har 964 timer været fløjet fra inspektionsskibe under Grønland og Færøerne. 670 timer har været fløjet under øvelser og anden bestilt flyvning. De resterende 1171 timer har været anvendt til omskoling og uddannelse af 7 nye piloter samt vedligeholdelsestræning. Der har været fløjet 12 redningsmissioner under Grønland og 19 under Færøerne. Der har været udført 19 rednings-/helikopter-demonstrationer i forbindelse med forskellige arrangementer ved søværnets tjenestesteder og enheder, bl.a. under forældredage.

Dette bringer den totale flyvetid med Alouette III-helikopteren op på 31.497 timer indtil den 1. december. Året 1978 har i det hele taget været et rekordår for Søværnets Flyvetjeneste. Hvad angår produktion af flyvetid har der eftersynsmæssigt været produceret 3150 flyvetimer, hvilket er det højeste nogensinde. Der har været uddannet flere piloter end tidligere samtidig med, at flyvning fra inspektionsskibe har været mere intensiv end de foregående år. Den 3. maj approberede Hendes Majestæt Dronningen det af Chefen for Søværnet tilsendte forslag til et heraldisk våbenskjold for Søværnets Flyvetjeneste med følgende blasonering: I blåt felt en sølv ørn med rejste vinger og udstrakte fangere. Skjoldet hviler på et kronet anker (krone i guld med rød puld, anker i guld).

(SVF)

MINØROPGAVER

Søværnets minørhold har i de første 11 måneder af 1978 haft følgende udrykninger:

Minørhold	Antal udrykn.	Kørte km	Sejlede sml.
Bornholm	55	2930	560
Dråby	95	14332	
Egø	18	3000	150
Grelshede	180	16450	500
Kongsøre	16	3227	1182
Køge	2		
St. Dyrehave	8	575	
Vemmetofte	8	580	32
Færøerne	2		
Holmen	4		
I alt	288	31094	2424.

Der er i samme periode blevet fundet:

	1978	1977 (hele året)
Søminer og dele heraf	56	63
Torpedoer	0	0
Dybdebomber	1	3
Flybomber	0	12
Gasbomber	13	8
Gas (kg)	18 granater + 83 kg	10 ladn. + 150 kg

	1978	1977 (hele året)
Artillerigranater	83	68
Hånd ammo	12066	24391
Håndgr.+ detonatorer + andre farl.genst.	295	80
Pyroteknik	538	337

Tysk magnetmine bjærges Kalø Vig

Herudover er der blevet udført rensning af stranden og havbunden ud for Melby skydeterræn, kontrol af sejlruten i Kalø Vig, der fører ind til Studstrupværket, samt ydet assistance til Kriminalpolitiets Tekniske Afdeling.

(VBS)

INDLAND KORT

I 1978 har de enheder, der har været underlagt Færøernes Kommando, i større udstrækning end tidligere ydet bidrag til løsning af overvågningsopgaver i det nordøstatlantiske område. Dette er en direkte følge af udvidelsen af fiskerigrænserne til op til 200 sømil, der bevirker, at der nu med fly og skibe inspiceres i områder mellem Island og Shetlandsøerne, hvor man ikke tidligere kom.

I år har man bl.a. deltaget i overvågning af den russiske forårsøvelse fra 23. marts til 14. april, med hangarskibet KIEVs passage, overvågning af en havareret atomubåds transit og søgen læ under Færøerne samt bunkringsoperationer i læ af øerne.

I perioden 4.-8. december blev årets sidste SMALL PLAY afviklet i danske farvande med deltagelse af størstedelen af de under kommando værende enheder. Øvelsen blev gennemført som en række våben- og proceduremæssige serials under ledelse af Chefen for Torpedobådseskadren. Der indgik endvidere i øvelsen en større taktisk serial, som blev afviklet i den vestlige Østersø, bælterne og det sydlige Kattegat.

UDLAND KORT

Forskere i Sovjetunionen, Polen og DDR har i fællesskab udarbejdet et skematisk kort over bundaflejringer i Østersøens centrale og sydlige områder. Der er derved stillet en række data til rådighed for de instanser, som arbejder med udformningen af metoder til bekæmpelse af forureningen af Østersøen.

En radiotelegrafist blev klemt ihjel, da to vesttyske korvetter kolliderede nord for Skagen den 6. december om natten.

Da skibene den 7. ankom til Frederikshavn ved middagstid, var den dræbte telegrafist stadig om bord, da det havde været umuligt at befri ham, medens skibet befandt sig på søen.

En anden vesttysk mariner blev kvæstet ved sammenstødet, men han blev allerede den 6. om natten bragt til Aalborg sygehus pr. helikopter.

Den svære atomisbryder SIBIR vil holde sejladsen mellem Murmansk på Kola-halvøen og havnen Dudinka ved Jenisej-flodens udløb i Det nordlige Ishav i gang gennem hele vinterperioden, der tidligere satte en stopper for al skibsfart i disse farvande.

S. Thostrup

Thostrup